

මංගල සූත්‍රය

මෙලොව පරලොව සුඛ සෙත සතුට සැනසුම ගෙන දෙන මංගල කරුණු

භාග්‍යවත් බුදුරජාණන් වහන්සේ වසර 45ක බුද්ධ ජීවිතය තුළ දේශනා කළ සියලු අනුශාසනා සත්වයන්ගේ සතුට සැනසුම ඉලක්ක කොට පවතී. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ අනුශාසනා හුදෙක් පරලොව සුගතිය හෝ විමුක්තිය හෝ සදහා පමණක් ඉලක්ක කොට ගත්තක් නොව වර්තමාන ජීවිතය තුළ දී ම ප්‍රතිඵල අද්දැකිය හැකි දහමකි. එම ධර්මය මනා අවධානයෙන් හා ශ්‍රද්ධාවෙන් ශ්‍රවණය කොට සිත්හි දරා ගෙන තම ජීවිතය තුළින් ක්‍රියාත්මක කළ පමණකට මේ ජීවිතය තුළ දී ම එහි ආනිසංස දැක ගත හැකි වේ. සාංදෘෂ්ටික හා අකාලික වූ දහමක ස්වභාවය එයයි. මානසික දුක් පීඩාවලින් නිදහස් වෙමින් වඩ වඩාත් සතුට සැනසුම දියුණු කර ගැනීමට එමගින් හැකියාව ලැබේ.

සැපතට කැමැති බව හා දුකට අකැමැති බව ලොව වෙසෙන මිනිස් නොමිනිස් සියලු සත්වයන්ගේ ඒකායන පැතුමයි (සබ්බේ සන්තා සුඛකාමා දුක්ඛපටික්කුලා). එසේ වුව ද සැප අපේක්ෂාවෙන් සත්වයන් සිදු කරන බොහෝ දෑ සතුට අහිමිවීමට ම බොහෝ විට හේතු වන අයුරු දැක ගත හැකි ය. නැතහොත් එහි ආස්වාදය - සතුට අල්ප වන අතර එයින් ජනිත වන ආදීනව බොහෝ ය. මෙබඳු තත්ත්වයක් මත ක්‍රමයෙන් වියපත් වෙත් ම ලොව බොහෝ දෙනාගේ සතුට ක්‍රමයෙන් අඩුවන අතර අවසානයෙහි අතෘප්තිකර ලෙස ජීවිතයෙන් සමුගන්නා අයුරු පැහැදිලි කරුණකි. එම නිසා සැබෑ ලෙස අප ජීවිත තුළ සතුට වර්ධනය කර ගත හැක්කේ කෙසේ ද යන්න බුදුදහමෙහි බොහෝ තැන්හි විස්තර කර තිබෙනු දක්නට ලැබේ. එම දේශනා අතර බුද්දකපාඨයෙහි (හා සුත්තනිපාතයෙහි) ඇතුළත් මංගල සූත්‍රයෙහි ඇතුළත් කරුණු බෙහෙවින් වැදගත් වේ. එහි සදහන් කරුණු හැකිතාක් තම ජීවිතය තුළ වර්ධනය කර ගත් පමණකට මෙලොව දී ම තම සතුට උපරිම ලෙස වර්ධනය කර ගැනීමට හැකිවේ. එමගින් තමාටත් අන් අයටත් මෙලොවටත් පරලොවටත් සැලසෙන යහපත අපමණ ය.

බොහෝ දෙනා නව වසරක් එළඹුණ විට උපන් දිනයක් පැමිණි විට මෙන් ම සෑම උදෑසනක ම තමාට මුණගැසෙන අන් අයට සෙත් පැතීම බහුලව සිදු කෙරෙන වාරිත්‍රයකි. මෙත් සිතීන් අන් අයට සෙත් පතා ආශීර්වාද කිරීම මෙමගින් අපේක්ෂා කෙරේ. බොහෝ විට මෙය වචනයට පමණක් සීමා වී තිබේ. එය සැබෑ ආශීර්වාදයක් - සුභ පැතීමක් බවට පරිවර්තනය කර ගැනීමට හේතුවන මංගල සූත්‍රයේ සදහන් කරුණු දෛනික ව අප ජීවිතය තුළින් ම ක්‍රියාත්මක කළහොත් මෙම ආශීර්වාදය සැබෑ ම ආශීර්වාදයක් බවට පත් වේ. උදෑසන අවදි වූ මොහොතේ පටන් රාත්‍රී නින්දට යන මොහොත දක්වා ම එම කරුණු උපරිම ලෙස යමෙකුට අනුගමනය කළ හැකි වුවහොත් එමගින් ලොව උතුම් ආශීර්වාදය ලබා ගැනීමට මෙන් ම උපරිම මානසික සුවය සාක්ෂාත් කර ගැනීමට ද එය හේතු වේ. එපමණක් නොව දැනට තමන් අවමංගල්‍ය කරුණු වශයෙන් සිතා සිටින මරණය ආදිය මංගල කරුණු බවට පරිවර්තනය කර ගැනීමට ද එමගින් හැකියාව ලැබේ.

වරෙක බුදුරජාණන් වහන්සේ සැවැත් නුවර දෙවරම් වෙහෙරෙහි වැඩ වෙසෙන සමයක එක්තරා දෙවියෙක් රාත්‍රියෙහි සියලු දෙවරම් වෙහෙර සිය ආලෝකයෙන් බබුලුවමින් බුදුරදුන් වෙත පැමිණ වැඳ එකත් පසෙක හිඳ ගත්තේ ය. ඉන්පසු එම දෙවියා බුදුරදුන්ට ගාථාවකින් මෙලෙස ප්‍රකාශ කළේ ය.

❖ 'බහු දේවා මනුස්සා ච මංගලානි අවින්යුං, ආකඛ්ඛමානා සොඤ්ඤාං බ්‍රැහි මංගලමුත්තමං.'

යහපත - අභිවාද්ධිය කැමැති බොහෝ දෙවිමිනිස්සු මංගල කාරණා මොනවාදැයි සිතූහ. එබැවින් යහපත සලසාලන උතුම් මංගල කරුණු දේශනා කළ මැනවි.

මෙම දෙවියාගේ ආරාධනය වූයේ දෙවිමිනිසුන්ට යහපත සලසාලන මංගල කරුණු මොනවාදැයි දේශනා කරන ලෙසයි. එම දෙවියා සියලු දෙවිමිනිසුන් වෙනුවෙන් මෙම ප්‍රශ්නය විමසා සිටියේ ය. මෙහි දී

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉමහත් කරුණාවෙන් දෙව්මිනිසුන්ගේ මෙලොව පරලොව යහපත උදකරලන උතුම් මංගල කරුණු අනුපිළිවෙළින් දේශනා කළහ.

මෙහිදී සම්මුති සත්‍යය තුළ වැදගත් කරුණු මෙන් ම ඍජුව ම පරමාර්ථ සත්‍යය ඔස්සේ නිවන සඳහා හේතුවන කරුණු ද විස්තර කර තිබේ. සම්මුති සත්‍යය තුළ වැදගත් කරුණු වුව ද පරමාර්ථ සත්‍යය වෙත පිවිසීමට ඒවා විවිධාකාරයෙන් උපකාරවත් වනු දැක ගත හැකි ය.

සම්මුති සත්‍යය තුළ වැදගත් කරුණු

❖ ‘අසේවනා ච බාලානං පණ්ඩිතානං ච සේවනා, පූජා ච පූජනීයානං ඒනං මංගල මුත්තමං.’

1. බාලයන් ඇසුරු නොකිරීම (අසේවනා ච බාලානං)

මංගල කරුණු දේශනා කිරීම ආරම්භ කරමින් පළමු ු කරුණු ලෙස බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙහි දී ඉදිරිපත් කරන්නේ තම මෙලොව පරලොව අභිවෘද්ධිය නසාලන පාප මිතුරන්ගේ ඇසුරින් ඉවත් විය යුතු බවයි. අසත්පුරුෂ ආශ්‍රයෙන් තම ජීවිතය අසාර්ථක කර ගත හොත් ඉන් සිදුවන අනර්ථය විශාල ය. හුදෙක් මෙලොව ජීවිතයේ අසාර්ථකත්වයට පමණක් නොව පරලොව දුගතිගාමී වීමටත් නිවනින් බැහැර වීමටත් හේතුවන ප්‍රධාන සාධකය පාප මිත්‍ර ආශ්‍රයයි. එබැවින් තමා පාපයට හෙළන බාලයන් ඇසුරු නොකිරීමට බුදුදහමින් අනුශාසනා කෙරේ.

2. නුවණැත්තන් (පණ්ඩිතයන්) ඇසුරු කිරීම (පණ්ඩිතානං ච සේවනා)

දෙවන මංගල කරුණු ලෙස බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා දෙන්නේ සත්පුරුෂ ආශ්‍රයේ අවශ්‍යතාවයි. එනම් තමාගේ මෙලොව පරලොව අභිවෘද්ධිය පෙන්වා දෙන යහපත් මිතුරන්ගේ ඇසුරයි. නිර්වාණාවබෝධය දක්වා සියලු යහපත් දෑ සඳහා කලණ මිතුරන්ගේ ඇසුරින් ලැබෙන උපකාර අනල්ප ය. එබැවින් සමස්ත සම්බුදු සසුනෙහි ම සාර්ථකත්වය රඳ පවත්නේ කල්‍යාණ මිත්‍ර ආශ්‍රය මත බව බුදුරජාණන් අවධාරණය කොට තිබේ.

3. පිදිය යුත්තන් පිදීම (පූජා ච පූජනීයානං)

තමාට වඩා සීලයෙන්, තපසින්, වයසින්, ගුණයෙන් වැඩි උතුමන්ට ගරු සැලකිලි දැක්වීම උතුම් මංගල කරුණක් වශයෙන් බුදුදහමින් අවධාරණය කෙරේ. ඔවුන්ට ගරු කිරීමෙන් තමාට පිනක් ආශීර්වාදයක් සිදුවනවා පමණක් නොව තම නිරෝගීබව, චිරජීවනය මෙන් ම සතුට සඳහා ද එය හේතු වේ. එපමණක් නොව ඔවුන් වෙතින් යහපත් අනුශාසනා ලබා ගැනීමට ද මෙය ඉවහල් වේ.

❖ ‘පනිරුපදේස වාසෝ ච පුබ්බේ ච කතපුඤ්ඤතා, අත්තසම්මාපණ්ඩි ච ඒනං මංගලමුත්තමං.’

4. සුදුසු පෙදෙසක වාසය කිරීම (පනිරුපදේස වාසෝ ච)

තමාගේ දෛනික කටයුතු පහසුවෙන් සිදු කර ගැනීමට මෙන් ම විශේෂයෙන් සද්ධර්මය ශ්‍රවණය කොට එය පිළිපැදීමට හැකියාව ඇති සාමකාමී බාධක රහිත පරිසරයක වාසය කිරීමට ලැබීම ද මංගල කරුණකි.

5. පෙර පින් කළ බව (පූර්වකාත පුණ්‍ය මහිමය) (පුබ්බේ ච කතපුඤ්ඤතා)

සුගති භවයක අග්‍රපසග මනාව පිහිටා උපතක් ලබා තිබීම ද මංගල කරුණකි. තම ජීවිතයේ ආධ්‍යාත්මික ගුණ දහම් සම්පූර්ණ කර ගැනීමේ දී හේතුවන ප්‍රධාන සාධකයක් නම් පෙර පින් ඇති බවයි. අපට අද මෙලෙස සද්ධර්මය ශ්‍රවණය කිරීමට අවස්ථාව ලැබී ඇත්තේ පෙර පිනෙහි ආනිසංස වශයෙනි.

6. තම සිත මනාව පිහිටුවා ගැනීම (අන්තසම්මාපණ්ඩි ච)

තමාගේ ජීවිතයේ සතුට තීරණය කෙරෙන ප්‍රධාන සාධකයක් වන්නේ තම සිත පිරිසිදුව තබා ගැනීමයි. එබැවින් බාහිර දෑ හා පුද්ගලයන් පිළිබඳව අප අවධානය යොමු කරනවාට වඩා වැඩියෙන් තමාගේ සිත පිළිබඳ මනා සිහියෙන් හා නුවණින් ක්‍රියා කිරීම තම සතුට සැනසුම උදකර ගැනීමට හේතුවන මංගල කරුණක් වශයෙන් දක්වා තිබේ.

❖ 'බාහුසච්චඤ්ච සිප්පඤ්ච විනයෝ ච සුසික්ඛිනෝ, සුභාසිතා ච යා වාචා ඒතං මංගලමුත්තමං.'

7. බොහෝ ශාස්ත්‍ර උගත් බව (බාහුසච්චඤ්ච)

මෙලොව ජීවිතයේ සාර්ථකත්වය සඳහා ලෝකය පිළිබඳවත් ඒ ඒ භාෂා හා විෂය ධාරා පිළිබඳවත් දැනුවත් බව ලැබීම ද තම යහපත සඳහා අත්‍යවශ්‍ය සාධකයකි. මෙය හුදෙක් තමාගේ වෘත්තීය නිපුණත්වය සඳහා පමණක් නොව ලෝකය හා පුද්ගලයන් ගැන අවබෝධය ලැබීමටත් අන් අයට උපකාරවත්වීමටත් ප්‍රයෝජනවත් වන බැවින් මංගල කරුණක් වශයෙන් දක්වා තිබීම බෙහෙවින් වැදගත් වේ.

8. බොහෝ ශිල්ප උගත්බව (සිප්පඤ්ච)

තම සිරුර මෙහෙයවා කිසියම් ශිල්පයක් පුහුණු වී සිටීම ද තම ජීවිතය සඵල කර ගැනීමටත් එමගින් මෙලොව පරලොව යහපත සඳහා කටයුතු සම්පාදය කර ගැනීමටත් ඉවහල් වේ. මෙහි දී සමාජයට යහපත උද කළ හැකි ශිල්ප පුහුණු වීම වඩාත් වැදගත් වේ. මෙලෙස ශිල්ප ශාස්ත්‍රයන්හි ප්‍රවීණත්වය ලබා සිටීම තම පෞරුෂය දියුණු කර ගැනීමට මෙන් ම අභිමානවත් ලෙස සමාජයෙහි ජීවත් වීමට හා මනා ආර්ථික ස්ථාවරත්වයක් පවත්වා ගැනීමට ද හේතු වේ.

9. මැනවින් හික්මුණු බව (විනයෝ ච සුසික්ඛිනෝ)

තම සිත, කය, වචනය යන තිදෙන මෙහෙයවා ක්‍රියා කිරීමේ දී මනා විනයවත් බවයකින් කටයුතු කිරීම මංගල කරුණක් වශයෙන් සඳහන් වේ. එලෙස ක්‍රියා කිරීම තම මානසික සතුටට හේතු වන්නාක් මෙන් ම අන් අයගේ ගෞරවය විශ්වාසය දිනා ගැනීමට ද උපකාරවත් වේ. එබැවින් තිදෙන සංවරව කල් ගෙවීම උතුම් මංගල කරුණකි.

10. සුභාසිත = යහපත් වචන කතාකිරීම (සුභාසිතා ච යා වාචා)

බොරුම, කේලම, එරුෂ වචන, හිස්වචන යන මිථ්‍යා වාචාවෙන් වෙන් ව තම භාෂාව තමාගේත් අන් අයගේත් යහපත සඳහා භාවිත කිරීම ද මංගල කරුණකි. භාෂාව වූ කලි මිනිස් සමාජයේ අභිවෘද්ධිය සඳහා හේතුවන ප්‍රධාන සාධකයකි. මෙලොව පුද්ගලයන් අතර සම්බන්ධතා මෙන් ම ලෝක දැනුම් සම්භාරය පරපුරෙන් පරපුරට දයාද වන්නේ භාෂා මාධ්‍යයෙනි. එබැවින් එය නිවැරදි මෙන් ම විශ්වසනීය වූවක් වීම සමාජ ප්‍රගමනයට අත්‍යවශ්‍ය කරුණකි. කිසියම් වචනයක් සුභාසිතයක් වන්නේ එම වචනයෙන් තමාගේ මෙලොව පරලොව ජීවිතයට යහපත් මෙන් ම සසර දුකින් නිදහස්වීමට හේතුවන අනුශාසනා එම වචන තුළ අන්තර්ගත වීම තුළිනි.

❖ මානාපිතුළපට්ඨානං පුන්තදරස්ස සඛිගහෝ, අනාකුලා ච කම්මන්තා ඒනං මංගලමුත්තමං.

11. මව්පියන්ට උපස්ථාන කිරීම (මානාපිතුළපට්ඨානං)

තමා මෙලොවට බිහිකොට තමාට මේ ලෝකයේ එළිය පෙන්වා ලෙසින් දහඩියෙන් කිරෙන් දහමින් දැනුමින් තමාව පෝෂණය කළ තමාට මුල් ගුරුවරුන් වූ තම දෙමාපියන්ට ශක්ති පමණින් උපරිම ලෙස උපස්ථාන කිරීම උතුම් මංගල කරුණකි. එමගින් තමාට මෙලොවදී ම උසස් ආශීර්වාදයක් ලැබෙන අතර තමා මහලු වූ කල්හි ද අන් අයගේ උපස්ථාන ලැබීමට දිට්ඨධම්මවේදනීය වශයෙන් හේතුවන පිනක් ද වනු ඇත. තව ද දෙමාපියන්ට උපස්ථාන කිරීම පරලොව සුගතිගාමී වීමට තරම් හේතුවන උසස් පිනක් වශයෙන් ද සදහන් වේ. ලොව වෙසෙන ගුණදහම් අගයන සියලු සත්පුරුෂ උතුමෝ දෙමාපියන්ට උපස්ථාන කිරීම උතුම් ගුණයක් ලෙස සලකති.

12. දරුවන්ට සංග්‍රහ කිරීම (පුන්තදරස්ස සඛිගහෝ)

තමාට සිටින අඹු (නැතහොත් ස්වාමී පුරුෂයන්) දරුවන්ට සංග්‍රහ කිරීම ද තමාගේ සතුට සැනසුම වර්ධනය වන උතුම් මංගල කරුණකි. ගෘහස්ථ සමාජයේ මූලික සමාජ ඒකකය පවුලයි. එම පවුල සාර්ථක වූ පමණට ගම, රට, ජාතිය, ලෝකය ද සාර්ථකත්වයට පත් වේ. එබැවින් පවුල නමැති මූලික සමාජ ඒකකය තුළ සාමය, සතුට, අධ්‍යාපනය ආදිය දියුණු වන්නේ එහි සිටින දෙමාපියන් හා දරුවන් ඔවුනොවුන්ගේ යුතුකම් මැනැවින් ඉටු කර ගැනීමේ දී ය. එහි ලා ගෘහමූලිකයා වන මව හෝ පියා නැතහොත් දෙදෙනා ම තමාට නියමිත යුතුකම් හා වගකීම් මැනැවින් හඳුනා ගෙන ක්‍රියා කිරීමෙන් පවුල් ජීවිතය සාර්ථක වන අතර එම ආදර්ශය සමාජයේ අනෙක් ඒකකයන්හි සාර්ථකත්වයට ද සෘජුව ඉවහල් වේ. මීට අදාළ කරුණු සිගාලෝවාද සූත්‍රයෙහි වැඩි දුරටත් දක්නට ලැබේ.

13. නිවැරදි වෘත්තීය කටයුතු (අනාකුලා ච කම්මන්තා)

ජීවත්වීම සඳහා සිදු කරන රැකිරීම්, ව්‍යාපාර, වෘත්තීය කටයුතු දැහැමි ව සිදු කිරීම ද මංගල කරුණකි. ජීවත්වීම අපගේ මූලික අභිලාශය වුව ද එය අදහැමි මගින් ඉවත් ව ගොවිතැන, දැහැමි ව්‍යාපාර, රාජ්‍ය සේවය ආදී දැහැමි ක්‍රමයකට පවත්වා ගැනීම මෙලොව ජීවිතයේ සාර්ථකත්වයට මෙන් ම පරලොව සුගති පරායන වීමට ද හේතුවන බැවින් මංගල කාරණයක් වශයෙන් දක්වා තිබේ.

❖ දනං ච ධම්මචරියා ච ඤානකානඤ්ච සඛිගහෝ, අනවජ්ජානි කම්මානි ඒනං මංගලමුත්තමං.

14. දන්දීම (දනං ච)

තමා සතු කාලය, ධනය, ශ්‍රමය අන් අයගේ යහපත වෙනුවෙන් නිර්ලෝභීව හා නිශ්ශරණාධ්‍යානයෙන් දන්දීම ජීවිතයට ආශීර්වාදයක් වන මංගල කරුණකි. දන්දීම කවදත් ලොව සත්පුරුෂ උතුමන් අගය කරන මූලික ගුණාංගයකි. දන්දීම තමාට යහපත් ඤාතිමිත්‍රාදීන්ගේ ඇසුර ලැබීමටත් ධර්මය වෙත යොමු වීමටත් හේතු වේ. හුදෙක් ආම්ස දනය පමණක් නොව අභය දනය හා ධර්ම දනය ද සම්පූර්ණ කර ගැනීමෙන් තම ජීවිතයේ වඩ වඩාත් සතුට සැනසුම උදකර ගත හැකි ය.

15. ධර්මානුකූල ජීවිතයක් ගත කිරීම (ධම්මචරියා ච)

දනාදී දස පුණ්‍යක්‍රියා සිදු කරමින් දස කුසල දහමිහි යෙදෙමින් දැහැමි ජීවිතයක් ගත කිරීම ද මංගල කරුණකි. එමගින් තම කුසලය ශක්තිමත් වී ජීවිතයට මහත් ආශීර්වාදයක් සැලසේ.

16. ඤාතීන්ට සංග්‍රහ කිරීම (ඤාතකානාඤ්ච සඞ්ගභෝ)

හුදෙක් තම මව්පියන්ට දරුවන්ට පමණක් නොව සෙසු ඤාතීන්ට ද හැකි පමණින් සංග්‍රහ කිරීමෙන් ඔවුන් අතර සමගිය දියුණු කර ගැනීමටත් ඔවුනොවුන් අතර මනා සම්බන්ධතාවක් පවත්වා ගැනීමටත් ඉවහල් වන බැවින් ඤාතීන්ට සැලකීම මංගල කරුණක් වශයෙන් දක්වා තිබේ. හුදෙක් තම ඤාතීන්ට භෞතික දෙයින් උපකාර කිරීම පමණක් නොව ඔවුන් සමග එකට දනාදී පින්කම් කිරීමෙන් ඔවුන්ගේ සිතෙහි පින් - සතුට - කුසලය දියුණු කරලීමටත් ඔවුන්ගේ පරලොව ජීවිතයේ සුගතිය ස්ථාවර කරලීමටත් හැකියාව ලැබේ. මෙය උතුම් මංගල කරුණකි.

17. නිවැරදි ක්‍රියා කිරීම (අනවජ්ජානි කම්මානි)

ජීවත් වන කාලයෙහි තම කායික වාචසික ක්‍රියා නිවැරදිව මනාව පවත්වා ගනිමින් සිල්සමාදන් වීම ආදී කටයුතු සිදුකිරීම ද මංගල කරුණකි. සිතෙහි සතුට සැනසුම දියුණු වන අයුරින් සීල, භාවනාවන්හි නියැළීමෙන් තම පින් කුසලය දියුණු වීමෙන් යහපත වර්ධනය වන බැවින් එය මංගල කරුණක් වශයෙන් දක්වා තිබේ.

❖ ආරති විරති පාපා මජ්ජිමනිකා ච සඤ්ඤාමෝ, අජ්ජමාදෝ ච ධම්මේසු ඒතං මංගලමුත්තමං.

18. පාපයන්ගෙන් දුරුවීම (ආරති විරති පාපා)

ප්‍රාණඝාතාදී දස අකුසලයන්ගෙන් වෙන් වෙමින් අකුසලයෙන් දුරුව කල්ගත කිරීම ද උතුම් මංගල කරුණක් වශයෙන් දක්වා තිබේ.

19. මත්පැන් පානයෙන් දුරුවීම (මජ්ජිමනිකා ච සඤ්ඤාමෝ)

මෙලොව අසාර්ථකත්වයට රෝගයන්ට හා අපකීර්තියට පමුණුවන පරලොවදී දුගතිගාමීවීමට හේතුවන ප්‍රමාදයට හා මදයට හේතුවන මත්වතුරින් දුරු ව කල්ගත කිරීම උතුම් මංගල කරුණකි.

20 ධර්මයෙහි අප්‍රමාදීව යෙදීම (අජ්ජමාදෝ ච ධම්මේසු)

තමන් ලද වාසනාවන්ත මිනිස්භවය හා දුර්ලභ බුද්ධෝත්පාදයෙන් ප්‍රයෝජන ගනිමින් ජරාව හා මරණයට පත්වීමට පෙර තමන් ලද මෙම වටිනා මොහොත ගිලිහීමට කලින් පටිච්ච සමුප්පාදය හා ත්‍රිලක්ෂණ පිළිබඳ අවබෝධයෙන් නොපමාව සීල, සමාධි, පඤ්ඤා යන ත්‍රිවිධ ශික්ෂාවන්හි හැසිරීම මංගල කරුණකි.

❖ ගාරවෝ ච නිවානෝ ච සන්තුට්ඨී ච කතඤ්ඤානා, කාලේන ධම්මසවණං ඒතං මංගලමුත්තමං.

21. ගරු කළ යුත්තන්ට ගරු කිරීම (ගාරවෝ ච)

සීලයෙන් ගුණයෙන් වයසින් තමන්ට වඩා උසස් ගරුකළ යුතු අයට නිසි ගෞරවය දැක්වීම ද උතුම් මංගල කරුණකි. හුදෙක් සීලයෙන් ගුණයෙන් තපසින් පමණක් නොව ඇතැම් විට තනතුරෙන් උසස් ආයතන ප්‍රධානීන් රාජ්‍ය නායකයින් වැන්නවුන්ට නිසි ගෞරවය කිරීම අවශ්‍ය වේ. එය සමාජ ප්‍රගමනයට උපකාරයක් වන අතර තම අභිවාද්ධිය සුබසෙත සැලසෙන සතුටට හේතුවන කරුණක් ද වේ.

22. මානස දුරු කිරීම-අනතිමානිබව (නිවානෝ ව)

තමන් ලද අධ්‍යාපනය, ධනය, කුලවත් බව, රූපය, කටහඬ ආදී කරුණු පදනම් කරගෙන අන් අයට පහත නොහෙළා ආඩම්බර නොවී මානසක් දුරුකොට වාසය කිරීම මංගල කරුණකි. මාන්තාධිකව වාසය තම සිතෙහි සතුට අහිමිවීමට කරුණක් වන අතර සිතට අසහනය දුක ඵලඹීමට ද හේතු වන්නකි. එබැවින් අනතිමානිව වාසය කිරීම තමාට ආශීර්වාදයකි, මංගලයකි.

23. ලද දෙයින් සතුටුවීම (සන්තුට්ඨී ව)

දූතට තමන් ලබා ඇති ධනය (යථාලාභ), ශක්තිය (යථාසක්ති), අධ්‍යාපනය, රූප සම්පත්තිය, බලය (යථාබල) ආදී කරුණු පිළිබඳව සතුටින් කල් ගත කිරීම මංගල කරුණකි. වර්තමානයෙහි සතුටින් කල් ගත කිරීම මෙමගින් අවධාරණය කෙරේ.

24. කළගුණ සැලකීම (කතඤ්ඤානා)

තමන්ට උදව් උපකාර කළ දෙමාප රියන්, ගුරුවරුන්, ඥාතීන් ආදී අයට තම ශක්ති ප්‍රමාණයෙන් කළගුණ සැලකීම සිතෙහි සතුට කුසලය දියුණුවීමට හේතුවන කරුණක් බැවින් මංගල කරුණක් ලෙස දක්වා තිබේ. ලොව පවත්නා සියලු යහපත් ක්‍රියා කළගුණ සැලකීම මත පදනම් ව ඇති බව බුදුදහමේ අනුශාසනයයි (කේවලාභෝසා භික්ඛවේ සම්පුර්සභුමී යදිදං කතඤ්ඤානා කතවේදී). එබැවින් යමෙකු යහගුණයෙන් දියුණු වෙත් ම ඔහු තුළ කෘතචේදී බව ද ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වනු ඇත.

25. සුදුසු කල්හි ධර්මශ්‍රවණය (කාලේන ධම්මසවණං)

යමෙකුගේ මානසික සතුට තීරණය කෙරෙන ප්‍රධාන සාධකය නම් විත්ත පාරිශුද්ධිය හෙවත් සිතෙහි පිරිසිදු බවයි. එනම් ආධ්‍යාත්මික දියුණුවවයි. මෙම ආධ්‍යාත්මික දියුණු වර්ධනය වීමට ධර්ම ශ්‍රවණයට කිරීම සෘජු ලෙස බලපාන කරුණකි. එබැවින් තම ආධ්‍යාත්මික ගමන් මග පැහැදිලි කෙරෙන ඊට අනුශාසනා කෙරෙන ධර්මය හැකිතාක් ශ්‍රවණය කළ යුතුව තිබේ. එමගින් දුකින් නිදහස් වන මාවත අවබෝධ කර ගැනීමටත් ඒ අනුව ක්‍රියා කිරීමටත් අවස්ථාව සැලසේ.

❖ **බන්තී ව සෝචචස්සනා සමණානඤ්ච දස්සනං, කාලේන ධම්මසාකච්ඡා ඒනං මංගලමුත්තමං.**

26. ඉවසීම (බන්තී ව)

ඇස්, කන්, නාසාදි ඉන්ද්‍රිය ඔස්සේ තමන් අකැමැති අරමුණු තමන් වෙත පැමිණීමේ දී ඉවසීමෙන් කල් ගත කිරීම මංගල කරුණකි. ඒ අතර කුසගින්න, ශීත - උෂ්ණාදිය, අන් අයගේ නින්ද - අපහාස, මැසි මදුරු උවදුරු යනාදිය ඉවසීමට පුරුදු වූ පමණට තම සිතට සහනය ලැබෙන අතර ආධ්‍යාත්මික ගමන් මගෙහි ඉදිරියට යාමට ද මෙය බෙහෙවින් උපකාරවත් වේ.

27. සුවචබව (සෝචචස්සනා)

අන් අය යමක් ප්‍රකාශ කිරීමේ දී සාවධානව ඇහුම්කන් දීම යහපත් ගුණාංගයක් මෙන් ම මංගල කරුණක් ද වේ. මෙය හුදෙක් කීකරු බව නොව මනා නුවණින් යුතුව අන් කියන දෑ ශ්‍රවණය කිරීමේ ගුණයයි. තම ආධ්‍යාත්මික ජීවිතයට මග පෙන්වන සද්ධර්මය ශ්‍රවණය කිරීමට අවස්ථාව ලැබෙන්නේ මෙම සුවචබව නමැති ගුණය ඇති විටයි.

28. ශ්‍රමණයන් වහන්සේලා දැකීම (සමනානඤ්ච දස්සනං)

සිල්ගුණ සපිරි උතුමන්ගේ දැකීම උතුම් මංගල කරුණකි. එමගින් එක් අතකින් තම සිතෙහි ප්‍රසාදය දියුණු වන අතර අනෙක් අතින් උන්වහන්සේලාට පුද පූජා පවත්වා කුසල් සිදු කර ගැනීමටත් උන්වහන්සේලා වෙතින් සද්ධර්මය ශ්‍රවණය කිරීමටත් අවස්ථාව උදාවේ.

29. සුදුසු කල්හි ධර්මශ්‍රවණය (කාලේන ධම්මසාකච්ඡා)

තම ජීවිතයට සතුට සැනසුම ඇතිකරලීමට හේතුවන දෘතමි කථාවන්හි යෙදීම මංගල කරුණකි. එමගින් තම සීල, සමාධි සපුරා ප්‍රඥාව දියුණු කොට අවිද්‍යාව නසා කෙලෙස් ප්‍රහීණ කිරීමට අවස්ථාව උදාවේ.

❖ නපෝ ච බ්‍රහ්මචරියඤ්ච අරියසච්චානදස්සනං, නිබ්බාණසච්ඡිකිරියා ච ඒනං මංගලමුත්තමං.

30. තපස (නපෝ ච)

තපස හෙවත් සිල්වත බව මංගල කරුණකි. කායික වාචසික සංවරයෙන් යුතු සිල්වත් ජීවිතයක් ගත කිරීම මෙමගින් අපේක්ෂා කෙරේ. තම සිරුර දිරාපත් වන තුරු ම සිල්වත් ජීවිතයක් ගත කිරීම බුදුදහමින් අවධාරණය කෙරේ.

31. බ්‍රහ්මචරියාව (බ්‍රහ්මචරියඤ්ච)

කාමභෝගී ජීවිතයෙන් වෙන් ව බ්‍රහ්මචාරී ජීවිතයක් ගත කිරීම මංගල කරුණකි. මෙලෙස බඹසර ජීවිතයක් ගත කිරීම මිනිස් සිරුරක් දරා බ්‍රහ්මයකු ලෙස වාසය කිරීමක් වශයෙන් සඳහන් ව තිබේ. මෙය උතුම් ශ්‍රේෂ්ඨ ජීවිතයක් ලෙස ලොව සත්පුරුෂයන් විසින් අගය කරනු ලැබ තිබේ.

පරමාර්ථ සත්‍යයට අදාළ

32. චතුරාර්ය සත්‍යය දැකීම (අරියසච්චානදස්සනං)

දුකෙහි හටගැනීම හා නිරෝධය පදනම් කොටගත් දුක්ඛ, සමුදය, නිරෝධ, මාර්ග යන චතුරාර්ය සත්‍යය පිළිබඳ අවබෝධය ලැබීම මංගල කරුණකි. මේ සඳහා කල්‍යාණමිත්‍ර ආශ්‍රයෙන් පටිච්චසමුප්පාදය පිළිබඳ මනා දැනුමක් ලැබීම අවශ්‍ය කෙරේ.

බුදුදහමෙන් ඉදිරිපත් කෙරෙන ප්‍රධාන අනුශාසනාව වන්නේ දුකින් නිදහස්වීමේ මාවතයි. වරෙක බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරන්නේ තමන් වහන්සේ අතීතයෙහිත් දැනත් දේශනා කරන්නේ කරුණු දෙකක් පමණක් බවයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ බොහෝ දේශනාවල මීට අදාළ කරුණු ඇතුළත්ව තිබේ. යමෙකු සැබෑ ධර්ම කථිකයකු වීමට නම් දුකත් එයින් නිදහස්වීමේ මාවතත් දේශනා කළ යුතුව තිබේ. බුදුරජාණන් වහන්සේ ඒ ඒ අවස්ථානුකූලව ශ්‍රාවකයන්ගේ බුද්ධියේ පමණට චතුරාර්ය සත්‍යය විවිධාකාරයෙන් දේශනා කර තිබෙනු දක්නට ලැබේ. ඇතැම් තැනෙක චතුරාර්ය සත්‍යය අතුරින් එක් සත්‍යයක් ද තවත් තැනෙක දෙකක් ද තවත් විටෙක හතර ම ද වශයෙන් ඉදිරිපත් කර තිබේ. කෙසේ වුව ද එක සත්‍යයක් මැනැවින් තේරුම් ගැනීම අනෙක් සත්‍ය තේරුම් ගැනීමට උපකාරවත් වේ.

වතුරාර්ය සත්‍යය නම් :-

1. දුක්ඛ ආර්ය සත්‍යය (දුක්)
2. දුක්ඛ සමුදය ආර්ය සත්‍යය (දුක්ට හේතුව - තෘෂ්ණාව)
3. දුක්ඛ නිරෝධ ආර්ය සත්‍යය (දුක් නිරුද්ධ කිරීම - නිවන)
4. දුක්ඛ නිරෝධගාමිනී පටිපදා ආර්ය සත්‍යය (දුක් නිරුද්ධ කරන මාවත - අරි අට්ඨ මග)

දුක් යනු ඉපදීම (ජාතීපි දුක්ඛා), මහලුපීම (ජරාපි දුක්ඛා), ලෙඩවීම (ව්‍යාධිපි දුක්ඛෝ), මරණය (මරණමිපි දුක්ඛං), අප්‍රියයන් හා එක්වීම (අප්පියෙහි සම්පයෝගෝ දුක්ඛෝ), ප්‍රියයන්ගෙන් වෙන්වීම (පියෙහි විප්පයෝගෝ දුක්ඛෝ), කැමැති දෙය නොලැබීම (යම්පිච්ඡං න ලභති තම්පි දුක්ඛං) ආදියයි. මෙම දුක් ලොව සාමාන්‍ය තැනැත්තකුට වුව ද ප්‍රත්‍යක්ෂ කළ හැක්කකි. සිදුහත් බෝසතාණන් වහන්සේ ගිහිගෙය නික්මීමට කලින් ම මෙය අවබෝධ කොට තිබුණි. ලොව බොහෝ කලක් දනාදි පාරමිතා සපුරා පහළ වන සම්මා සම්බුදු උතුමකු දේශනා කරන දුක්ඛ ආර්ය සත්‍යය ඊට වඩා ගැඹුරු වූවකි. එහි වඩාත් අවබෝධ කළ යුතු දුක්ඛ සත්‍යය නම් පංචුපාදනස්කන්ධයේ හටගැනීමයි (සංඛිත්තේන පඤ්චුපාදනස්කන්ධා දුක්ඛා). එනම් ඇස ආදි ඉන්ද්‍රියයන්ගෙන් රූපාදි අරමුණු ලැබෙන විට බාහිර දෙයක් / පුද්ගලයෙක් ඇත යැයි ගන්නා ස්වභාවයයි. තවද ඇස, කන ආදි ඉන්ද්‍රිය (ආයතන) වලට ලක්වන රූප, ශබ්දදි අරමුණු විෂයයෙහි හටගන්නා පළමු අද්දකීම හෙවත් ස්කන්ධ පංචකයේ හටගැනීම දුක්ඛ සත්‍යයේ මූලික ස්වභාවය වශයෙන් දක්වා තිබේ. එනම් අතීත කර්මඵලයන්හි විපාක වශයෙන් ලැබෙන ප්‍රකෘති ස්වභාවයයි. එය හුදු විපාක අවස්ථාවක් වන අතර එය කර්ම හෝ විපාක නොවේ. දුක්ඛ හෝ සැප ද නොවේ.

අභිධම්මපිටකයේ යමකප්පකරණයේ සච්චයමකයේ මෙම දුක්ඛ සත්‍යය වඩාත් පැහැදිලිව දක්වා තිබේ. ඒ අනුව දුක්ඛ සත්‍යය යනු කායික දුක්ඛ හා චෛතසික දුක්ඛ හැර අන් දුක් සමුදයයි (කායිකං දුක්ඛං චෛතසිකං දුක්ඛං යථෙත්වා අවසෙසං දුක්ඛසච්චං - යමකප්පකරණ 1, 438 පිට). තව ද කායික හා චෛතසික යන සියල්ල දුක්ඛ මෙන් ම දුක්ඛ සත්‍යය වශයෙන් ද දක්වා තිබේ (කායිකං දුක්ඛං චෛතසිකං දුක්ඛං දුක්ඛඤ්චෙව දුක්ඛසච්චඤ්ච - යමකප්පකරණ 1, 438 පිට). අප කායික හෝ මානසික දුක්ඛ විදින හැම තැනහි ම දුක්ඛ, මෙන් ම දුක්ඛ සත්‍යය ද පවතී. එහෙත් දුක්ඛ සත්‍යය තිබූ පමණින් දුක්ඛ පවතින්නේ නොවේ. දුක්ඛ සත්‍යය පෘථග්ජන, සේඛ, අසේඛ යන සැමට පවතින්නකි හෙයිනි. ඒ අනුව ආයතන හා අරමුණු සම්බන්ධ වීමේ දී මූලදී හටගන්නා ස්කන්ධ පංචකය දුක්ඛසත්‍යය යන අතර එම දුක්ඛ සත්‍යය මැනැවින් වටහා නොගැනීම නිසා වහා හටගෙන නිරුද්ධ වන ස්කන්ධ පංචකය කෙරෙහි අවිද්‍යා සහගත තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි මාන හේතුවෙන් එම ස්කන්ධ පංචකය අරභයා පංචුපාදනස්කන්ධය හටගනී. එනම් බාහිර ලෝකයෙහි සත්ත්වයන්, පුද්ගලයන්, ද්‍රව්‍ය ඇත යන විපල්ලාසයයි. අප අත්විදින දුක් සමුදය හටගන්නේ මෙම පංචුපාදනස්කන්ධය නිසයි.

ඒ අනුව සිතෙහි පවත්නා අවිද්‍යාව නිසා ඉන්ද්‍රියයන්ගෙන් අරමුණු ලැබෙන විට සත්ත්ව, පුද්ගල, ද්‍රව්‍ය සඤ්ඤාවෙන් බාහිර අරමුණු කෙරෙහි සිත බැස ගැනීම වශයෙන් රූප, වේදනා, සඤ්ඤා, සංඛාර, විඤ්ඤාණ යන උපාදනස්කන්ධ පංචකයේ හටගනියි. එසේ සිත බැස ගත් විට එම අරමුණ කෙරෙහි ඇලුණ ද ගැටුණ ද මැදහත් ව සිටිය ද ඔහු සිටින්නේ දුක් තුළයි. තමා වටා ලෝකයක් ඇතැයි නිතර අපට සිතෙන්නේ මෙලෙස අවිද්‍යා පාදකව පඤ්චුපාදනස්කන්ධයේ හටගැනීම නිසයි. හවය යනුවෙන් හැඳින්වෙන්නේ ද මෙයයි. එසේ සිතන තුරු දුකින් නිදහස්වීමක් නැත. අවිද්‍යා සහගතව යමක් දෙස බැලීමේ දී එම අරමුණ කලින් තිබී තමාගේ අද්දකීමට පැමිණි බවත් තමා එයින් ඉවත් වුව ද එය ඒ අයුරින් ම ඉතිරි වේ යැයි ද කල්පනා කරයි. එහෙත් මෙහිදී සිදු වූ යථාර්ථය නම් ඇස, රූපය, වක්ඛු විඤ්ඤාණ ආදි මේ සියල්ල පෙර නොතිබී හටගෙන ඉතිරි නැතිව නිරුද්ධ වූ බවයි (අහුඤ්ඤා සම්භුතං හුඤ්ඤා න භවිස්සති). තථාගත දේශිත දුක්ඛ සත්‍යය පිළිබඳ මෙම යථාර්ථය අසා දැනගත තැනැත්තා මෙම දුක්ඛ සත්‍යය පිරිසිදු දැන ගැනීමට (පරිඤ්ඤායාමං) නොපමාව කටයුතු කරනු ඇත. දුක්ඛ සත්‍යය පිළිබඳ බුදුදහමේ දක්වා ඇත්තේ එය පිරිසිදු දැන ගත යුතු දෙයක් වශයෙනි.

දුක්ඛට හේතුව නම් තෘෂ්ණාවයි. ලොව බොහෝ දෙනා තෘෂ්ණාව සේ දකින්නේ බාහිර ද්‍රව්‍ය හෝ පුද්ගලයන්ට ඇති ආශාවයි. එහෙත් බුදුදහමින් පෙන්වා දෙන්නේ බාහිර විසිතුරු දෑ කාමයන් නොවන බවයි (න නෙ කාමා යානි විත්‍රානි ලෝකේ, සංකප්පරාගෝ පුරිසස්ස කාමෝ). කාමය හටගන්නේ කෙලෙස් සහිත පුද්ගල සන්නාතය තුළයි. ආර්ය උතුමන් අනාවරණය කරන තෘෂ්ණාවේ වඩාත් ගැඹුරු අර්ථය වූ දුක්ඛ සත්‍යය

නම් තමා පිළිබඳව සිතෙහි බැස ගෙන පවත්නා නන්දිරාගයයි. බාහිර රූපාදිය හෝ තම සිත පිළිබඳව හෝ ඇලීමක් නැතහොත් ගැටීමක් හටගන්නේ තමා පිළිබඳව ඇති දැඩි ආශාව නිසයි. දුකට හේතුව හෙවත් සමුදය නම් වූ තෘෂ්ණාව පහකළ (පහානබ්බං) යුත්තකි. තෘෂ්ණාව ප්‍රහීණ කළ යුතු යැයි පැවසෙන්නේ විද්‍යාලෝකය පහළ කොට ගෙන අවිද්‍යාන්ධකාරය දුරැලීමයි.

දුක නැති කිරීම යනු තෘෂ්ණාව නැති කිරීමයි. එනම් නිවන සාක්ෂාත් කර ගැනීමයි (සච්ඡිකාතබ්බං). එය හුදෙක් බාහිර ද්‍රව්‍ය හෝ පුද්ගලයන් කෙරෙහි පවත්නා ආශාව දුරැලීම නොවේ. මෙහි දී දුක්ඛ නිරෝධාර්ය සත්‍යය වන්නේ තම අභ්‍යන්තරය කෙරෙහි මුල්බැසගෙන තිබෙන නන්දිරාගය මුලිනුපුටා දැමීමයි. දුකින් නිදහස්විය හැක්කේ ප්‍රඥාවෙන් යුතු දර්ශනයෙන් පංචුපාදනස්කන්ධයේ හටගැනීම නිරෝධය නුවණින් දැකීමෙනි. එය තව දුරටත් අඛණ්ඩව වැඩීමෙන් අස්මිමානය සහිත තෘෂ්ණාව හෙවත් නන්දිරාගය සම්පූර්ණයෙන් දුරු කොට සම්පූර්ණයෙන් දුකින් නිදහස් විය හැක. එය හුදෙක් දැඩි ආයාසයකින් පමණක් කළ හැක්කක් නොව ලෝකෝත්තර දර්ශනයකින් යුතු සම්මාදිට්ඨියෙන් කළ යුත්තකි.

සිතෙහි පවත්නා දැඩි තෘෂ්ණාව දුරු කළ හැක්කේ ලෝකෝත්තර දර්ශනයකිනි. එනම් පටිච්චසමුප්පාදය පාදක කොටගත් සම්මාදිට්ඨිය පෙරටුකොට ගත් නිවැරදි (සංකප්ප, වාචා, කම්මන්ත, ආජීව, වායාම, සති, සමාධි යන අංගයන්ගෙන් යුතු) මාර්ගයකිනි. ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය මේ සඳහා මාර්ගය වූ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා ආර්ය සත්‍යය වන්නේ ය. ශීල, සමාධි, ප්‍රඥ යන ත්‍රිවිධ ශික්ෂාවෙන් දක්වා ඇත්තේ ද ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයයි. ලොව බොහෝ දෙනා බාහිර පුද්ගලයන් ඇතැයි අවිද්‍යාවෙන් පනවා ගත් ලෝකය අඛියස සංවර වීමට උත්සාහ ගනිති. එය මාර්ගය මිස මාර්ග සත්‍යය නොවේ. මාර්ග සත්‍යය යනු ලෝකෝත්තර සම්මා දිට්ඨියෙන් යුතුව බාහිර පුද්ගලයකු නොපැනෙන සේ ඇති කර ගත් දර්ශනයකින් යුතුව තම අභ්‍යන්තරය තුළ ම සංයමයට පත්වීමයි. එය වැඩිය යුතු ප්‍රතිපදාවකි (භාවේතබ්බං).

දුක්ඛ ආදි ආර්ය සත්‍ය හතර පිළිබඳ කළ යුතු කටයුතු හතරකි. එනම් :

දුක්ඛ ආර්ය සත්‍යය පිරිසිඳ දැන යුතුය (දුක්ඛසච්චං පරිඤ්ඤාය්‍යං).

සමුදය ආර්ය සත්‍යය ප්‍රහීණ කළ යුතුය (සමුදයසච්චං පහානබ්බං).

නිරෝධ ආර්ය සත්‍යය සාක්ෂාත් කළ යුතුය (නිරෝධසච්චං සච්ඡිකාතබ්බං).

මාර්ග ආර්ය සත්‍යය වැඩිය යුතුය (මග්ගසච්චං භාවිතබ්බං).

චතුරාර්ය සත්‍යය පිළිබඳ මෙම අවබෝධය මංගල කරුණක් වශයෙන් සඳහන් වේ. මෙම අවබෝධය සියලු දුක්චලින් නිදහස්වීමට සෘජුව ඉවහල් වන බැවිනි.

33. නිර්වාණය සාක්ෂාත් කිරීම (නිබ්බාණසච්ඡිකිරියා)

ලෝභ, ද්වේෂ, අවිද්‍යා යන ත්‍රිවිධ අකුසල මූල සම්පූර්ණයෙන් ප්‍රහීණ කිරීම වශයෙන් දස සංයෝජනයන්ගෙන් සිත සපුරා නිදහස් කොට නිර්වාණාවබෝධය සාක්ෂාත් කිරීම ද උතුම් මංගල කරුණකි.

❖ පුට්ඨස්ස ලෝකධම්මේහි චිත්තං යස්ස න කම්පනි, අසෝකං චිරජං බ්බමං ඒතං මංගලමුත්තමං.

34. අටලෝ දහමින් කම්පා නොවීම (පුට්ඨස්ස ලෝකධම්මේහි චිත්තං යස්ස න කම්පනි)

ලාභ, අලාභ, යස, අයස, නින්ද, ප්‍රසංසා, සැප, දුක් යන කරුණු හමුවෙහි නොසැලී සිටීම ද උතුම් මංගල කරුණකි. මෙම අන්තවලට නොවැටී හැකිතාක් උපේක්ෂා සහගතව වාසය කිරීමට හැකියාව ලැබෙන්නේ ධර්මය උපරිම ලෙස තම ජීවිතයට සම්බන්ධ කොට වාසය කිරීමෙනි. ඒ අනුව ස්කන්ධ පංචකයේ නිරතුරුව සිදුවන සමුදය (හටගැනීම) හා නිරෝධය (නැතිවීම) හැකිතාක් නුවණින් දැකීමට සමත් වුවහොත් එපමණට අනිත්‍ය දුක්ඛ අනාත්ම යන ත්‍රිලක්ෂය ප්‍රකට වී දුකින් නිදහස් වීමට අවස්ථාව උදවේ.

තවද ශෝක නොකිරීම (අසෝකං), කෙලෙසුන්ගෙන් තොරවීම (විරජං), විමුක්තියට පත්වීම (බේමං) යන කරුණු ද මංගල කරුණු වශයෙන් දක්වා තිබේ. අවසානයට දක්වෙන මෙම කරුණු තුන වෙන් වශයෙන් දක්වමින් හා විනයයෝ ව සුසිකතිනෝ යන්න වෙන් ව කරුණු දෙකක් වශයෙන් ගෙන මංගල කරුණු 38ක් වශයෙන් ද ඇතැම් පරිවර්තනයන්හි විස්තර කර තිබෙනු දක්නට ලැබේ.

❖ ඒනාදිසානි කඤ්චන සබ්බසම්පරාජ්ඣා, සබ්බසම් සොඤ්චං ගච්ඡන්ති තං නේසං මංගලමුත්තමං.

ඉහත සඳහන් කරුණු සියල්ල සම්පූර්ණ කිරීමෙන් සියලු තැන්හි අපරාජිත ව සිටියාහු සියලු තැන්හි යහපතට පත්වෙත් ද එය ඔවුනට උතුම් මංගලයකි.

මංගල සූත්‍රයේ ඇතුළත් කරුණුවල පවත්නා විශේෂත්වය නම් සාමාන්‍ය ලෞකික මංගල කාරණාවේ පටන් උතුම් නිවන දක්වා ම අනුපිළිවෙළින් කරුණු සඳහන් කොට තිබීමයි. ඒ අනුව උසස් ම මංගල කරුණු වශයෙන් නිර්වාණාවබෝධය දක්වා තිබීම සුවිශේෂී කාරණාවකි. මෙලෙස මංගල කරුණු සපුරා ගත් තැනැත්තාගේ මරණය ද මංගලයක් බවට පත් කර ගැනීමේ හැකියාව පවතී. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ පරිනිර්වාණය පවා උන් වහන්සේට මංගල කරුණක් වූයේ එබැවිනි. මෙබඳු තත්වයක් මත බුදුදහමින් අපට අනුශාසනා කරන්නේ ජීවිතයේ හැකිතාක් ඉහත කරුණු සපුරා ගෙන මංගල කරුණුවලින් පිරි ජීවිතයක් ගත කොට අවසන් නෙත් දෙක පියවීම පවා මංගලයක් බවට පත් කර ගැනීමටයි. තවද හැම දවසක් ම නව වසරක් / උපන් දිනයක් බවට පත් කර ගැනීමට ද හැකියාව ලැබේ. ඒ සඳහා අප සෑම අප්‍රමාදීව ධර්ම තුළ හැසිරෙමු (අප්පමාදේන සම්පාදේථ).

අනිච්චා වත සංඛාරා උප්පාද වය ධම්මිනෝ,
උප්පජ්ජන්වා නිරුජ්ඣන්ති තෙසං වූපසමෝ සුඛෝ.

ඔබ සැමට තෙරුවන් සරණයි !

එක්සත් ජනපදයේ කැලිෆෝනියා ප්‍රාන්තයේ රිවර්සයිඩ්හි, මොරිනෝ වැලි

ශ්‍රී සම්බුද්ධාලෝක බෞද්ධ විහාරස්ථානයේ

දුරුතු සිල සමාදානය

බු.ව. 2563 දුරුතු මස

(2020 ජනවාරි මස 11 වන ශනි දින)

අද දින මම මෙම මංගල කරුණුවලින් වැඩිම ප්‍රමාණයක් ප්‍රගුණ කරමි.

1. බාලයන් ඇසුරු නොකිරීම (අසේවනා ව බාලානං)
2. නුවණැත්තන් (පණ්ඩිතයන්) ඇසුරු කිරීම (පණ්ඩිතානං ව සේවනා)
3. පිදිය යුත්තන් පිදීම (පූජා ව පූජනීයානං)
4. සුදුසු පෙදෙසක වාසය කිරීම (පනිරූපදේස වාසෝ ව)
5. පෙර පින් කළ බව (පූර්වකාත පුණ්‍ය මහිමය) (පුබ්බේ ව කතපුඤ්ඤා)
6. තම සිත මනාව පිහිටුවා ගැනීම (අන්තසම්මාපණ්ඩි ව)
7. බොහෝ ශාස්ත්‍ර උගත් බව (බාහුසච්චඤ්ච)
8. බොහෝ ශිල්ප උගත්බව (සිප්පඤ්ච)
9. මැනවින් හික්මුණු බව (චිතයෝ ව)
10. මනාව හික්මුණු බව (සුසික්ඛිනෝ)
11. සුභාසිත = යහපත් වචන කතාකිරීම (සුභාසිතා ව යා වාචා)
12. මව්පියන්ට උපස්ථාන කිරීම (මාතාපිතුඋපට්ඨානං)
13. දරුවන්ට සංග්‍රහ කිරීම (පුත්තදරස්ස සභීගහෝ)
14. නිවැරදි වෘත්තීය කටයුතු (අනාකුලා ව කම්මන්තා)
15. දන්දීම (දනං ව)
16. ධර්මානුකූල ජීවිතයක් ගත කිරීම (ධම්මචරියා ව)
17. ඤාතීන්ට සංග්‍රහ කිරීම (ඤාතකානාඤ්ච සභීගහෝ)
18. නිවැරදි ක්‍රියා කිරීම (අනවජ්ජානි කම්මානි)
19. පාපයන්ගෙන් දුරුවීම (ආරති චිරති පාපා)
20. මත්පැන් පානයෙන් දුරුවීම (මජ්ජපානා ව සඤ්ඤාමෝ)
21. ධර්මයෙහි අප්‍රමාදීව යෙදීම (අප්පමාදෝ ව ධම්මේසු)
22. ගරු කළ යුත්තන්ට ගරුකිරීම (ගාරචෝ ව)
23. මානය දුරු කිරීම-අනතිමානීඛව (නිවානෝ ව)
24. ලද දෙයින් සතුටුවීම (සන්තුට්ඨී ව)
25. කළගුණ සැලකීම (කතඤ්ඤා)
26. සුදුසු කල්හි ධර්මග්‍රවණය (කාලේන ධම්මසවණං)
27. ඉවසීම (බන්තී ව)
28. සුවච්චව (සෝචචස්සනා)
29. ග්‍රමණයන් වහන්සේලා දැකීම (සමණානාඤ්ච දස්සනං)
30. සුදුසු කල්හි ධර්මග්‍රවණය (කාලේන ධම්මසාකච්ඡා)
31. තපස (නපෝ ව)
32. බ්‍රහ්මචරියාව (බ්‍රහ්මචරියඤ්ච)
33. චතුරාර්ය සත්‍යය දැකීම (අරියසච්චානදස්සනං)
34. නිවන සාක්ෂාත් කිරීම (නිබ්බානසච්ඡිකිරියා ව)
35. අටලෝ දහමින් කම්පා නොවීම (පුට්ඨස්ස ලෝකධම්මේහි චිත්තං යස්ස න කම්පති)
36. ශෝක නොකිරීම (අසෝකං)
37. කෙලෙස් රජස් නැති බව (චිරජං)
38. සුරක්ෂිත බව / බිය නැතිබව (බේමං)

I Practice These Supreme Blessings Daily as Much as I can

1. Not associating with fools - (*Asevanā ca bālānaṃ*)
2. Associating with the wise - (*Paṇḍitānañca sevanā*)
3. Honoring those worthy of honor - (*Pūjā ca pūjanīyānaṃ*)
4. Living in a suitable place - (*Patirūpadesavāso ca*)
5. Formerly having done good deeds - (*Pubbe ca katapuññatā*)
6. Having the right aspiration for oneself - (*Attasammāpaṇidhi ca*)
7. Having great learning - (*Bāhusaccañca*)
8. Having great craft - (*Sippañca*)
9. Being disciplined - (*Vinayo ca*)
10. Well trained - (*Susikkhito*)
11. Whatever words are well spoken (pleasant speech) - (*Subhāsītā ca yā vācā*)
12. Attending on (taking care of) one's parents - (*Mātāpitu upaṭṭhānaṃ*)
13. Looking after one's wife and children - (*Puttadārassa saṅgho*)
14. Having work that is not confusing - (*Anākulā ca kammantā*)
15. Practicing generosity - (*Dānañca*)
16. Living by the Dhamma - (*Dhammacariyā ca*)
17. Looking after one's relatives - (*Ñātakānañca saṅgho*)
18. Performing actions that are blameless - (*Anavajjāni kammāni*)
19. Abstaining from bad deeds - (*Āratī viratī pāpā*)
20. Refraining from intoxicating drinks and drugs - (*Majjapānā ca saṃyamo*)
21. Being heedful regarding all things - (*Appamādo ca dhammesu*)
22. Having respect - (*Gāravo ca*)
23. Being humble - (*Nivāto ca*)
24. Being satisfied - (*Santuṭṭhi ca*)
25. Being grateful - (*Kataññutā*)
26. Listening to the Dhamma at the right time - (*Kālena dhammassavanaṃ*)
27. Being patient - (*Khantī ca*)
28. Being gently spoken - (*Sovacassatā*)
29. Having sight of ascetics - (*Samañānañca dassanaṃ*)
30. Discussing the Dhamma at the right time - (*Kālena dhammasākacchā*)
31. Austerity (Self-control) - (*Tapo ca*)
32. Living spiritually (chastity) - (*Brahmacariyañca*)
33. Comprehension of (insight into) the Noble Truths - (*Ariyasaccāna dassanaṃ*)
34. Experiencing Emancipation = Enlightenment = Nibbana - (*Nibbānasacchikiriyā ca*)
35. Making an unshakable mind among the worldly conditions - (*Phutthassa lokadhammehi cittaṃ yassa na kampaṭi*)
36. Being griefless - (*Asokaṃ*)
37. Being dustless - (*Virajaṃ*)
38. Being secure - (*Khemam*)